

טפחים מקרקעית החצר, נותנין אותו לבני המרפסת, שיהיו הם מותרים להשתמש בו, ולא בני החצר.

כי היות שבני העליות שבמרפסת משתמשין בו ב"פתח" [בתשמיש נוח, כפתח שהוא נוח ליכנס], ובני החצר אין משתמשין בו אלא בזריקה, לפיכך רשות בני המרפסת שולטת בו, ואסור לבני חצר להשתמש שם, כיון שלא עירבו.

אבל תל או עמוד שבחצר, הגבוה פחות מכאן [מעשרה טפחים], שאף לבני חצר ניחא תשמישתיה — נותנין אותו אף לבני החצר. ולכן שניהם אסורין בו, כיון שלא עירבו. [נתבאר על פי המבואר בגמרא לעיל פד א לרב, דקיימא לן כוותיה].

במה דברים אמורים, שיש חילוק בין רשות החצר ובין רשות המרפסת, ואסור לטלטל כלים ששבתו בחצר אל המרפסת או להיפך [וראה היטב ריטב"א פג ב ד"ה תנן], ואין אומרים שרשות אחת הן, ומותר לטלטל מזו לזו, רק היכי דמשכחת לה שיהיו גם כלי הבתים עצמן בחצר, או כלי העליות עצמן במרפסת.

ודבר זה יתכן בשני אופנים:

א. שהיו אלו העליות של אנשים רבים, שהיו הרבה עליות פתוחין למרפסת.

והיו אלו הבתים שבחצר של אנשים רבים.

ועירבו אלו בני העליות לעצמן, ואלו בני הבתים שחצר לעצמן [ולא עירבו ביניהם]. שאז יתכן שיהיו כלי הבתים בחצר, וכלי העליות במרפסת. לפי שהוציאום לשם על ידי העירוב.

ולכן, הכא נמי לא גזרינן, דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחצר.

מתיב רב ששת למאן דאסר להוציא היכא דעירבו, ממשנתנו:

דתנן: רבי שמעון אומר: אחד גגות ואחד הצירות ואחד קרפיות רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכן, ולא לכלים ששבתו בתוך הבית.

ותיקשי, אי אמרת בשלמא דמיירי מתניתין דעירבו — היינו דמשכחת לה מאני כלים דשבתו בבתים בחצר. שהוציאום לשם על ידי העירוב.

אלא אי אמרת דמתניתין מיירי בשלא עירבו — דאי בשעירבו אסור להוציא אף כלים ששבתו בחצר — היכי משכחת לה מאני דבתים בחצר, עד שהוצרכנו לאסור להוציא אותם?!

הוא, רב ששת, מותיב לה להך קושיא. והוא גם מפרק לה:

המדובר במשנה, שאסור להוציא כלים ששבתו בבית — בכומתא [כובע — רש"י לעיל דף פד ב] ופודרא בגד, ששבתו בתוך הבית, והוציאן לחצר דרך מלבוש [שמותר אף בלא עירוב חצירות]. ואותם אסור להוציא לחצר אחרת, כיון ששבתו בבית.

צא-ב תא שמע לסיועי לרב מברייטא:

דתניא: אנשי חצר ואנשי מרפסת [שעולין בני המרפסת מן החצר בסולם מדרגות למרפסת, ופתחי העליות פתוחין למרפסת], ששכחו ולא עירבו זה עם זה — הרי כל תל או עמוד הנמצא בחצר שהוא גבוה עשרה

ב. או שהיו החצר והמרפסת של יחידים [דייר אחד בחצר, ודייר אחד במרפסת], שאין צריכים לערב כדי שיוכל בעל העליה להוציא כלי ביתו למרפסת, או שיוכל בעל הבית להוציא כלי ביתו לחצר.

שאו משכחת לה כלים של בית בחצר ושל עליה במרפסת.

אבל אם היו החצר והמרפסת של אנשים רבים, ושכחו ולא עירבו אף בינם לבין עצמם, שאז לא יתכן שיהיו הכלים ששבתו בבית נמצאים בחצר או במרפסת, ואנו דנין אז רק על היתר טלטול כלים שהיו מבעוד יום בחצר או במרפסת — אין אסור לטלטלם מזה לזה.

כיון שגג וחצר ואכסדרה ומרפסת — כולן רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכם.

אבל אם עירבו, או שהיו של יחידים, הרי כיון דמשכחת לה שיימצאו כלים של בתים בחצר או במרפסת — גזרו חכמים שיהיו אסורים בני חצר ומרפסת לטלטל זה בזה אפילו את כלי החצר או המרפסת, גזירה שמא יבואו לטלטל גם את הכלים של הבתים המצויים בהם.

ועתה מוכיחה הגמרא שאף דקיימא לן כרבי שמעון, שרשות אחת הן, הני מילי בדלא עירבו, אבל עירבו אסור, כרב:

והכי דייקנן: טעמא דלא עירבו הוא דשרינן לטלטל בין חצר למרפסת.

הא עירבו — לא שרינן לטלטל, משום גזירה שלא יבואו לטלטל את כלי הבית.

והיינו כרב! (26)

ודחינן: הא מני הך ברייתא — רבנן היא.

שמודים חכמים לרבי שמעון במשנתנו שרשות אחת היא. ומיהו פליגי על רבי שמעון דלא גזר בשלש חצירות [לעיל דף צא א], ואסרו שם משום גזירה. והכא נמי גזרו!

דיקא נמי דהך ברייתא רבנן ולא רבי שמעון היא:

מהא דלא קתני בה: גג וחצר ואכסדרה ומרפסת קרפף ומבוי — כולן רשות אחת הן! כדסבירא ליה לרבי שמעון במתניתין, דקרפף הוי נמי רשות אחת לטלטל מכולן אליו, והוא הדין מבוי [וכדקתני בהדיא בברייתא בסמוך].

ועל כרחך, שברייתא זאת — כרבנן דמשנתנו אתיא, הסוברים דקרפפות וכן מבואות [וכדקתני בברייתא בסמוך], הן רשות לעצמן.

ומסקינן: אכן שמע מינה שברייתא זו אינה לפי רבי שמעון אלא לפי רבנן.

תא שמע לסיועיה לרב:

מהא דתניא: חמש חצירות הפתוחות זו לזו, ופתוחות למבוי [שתיקנו אותן בלחי וקורה], ושכחו כולם ולא עירבו [כלומר: אף אם שכחו ולא עירבו, שאז לא מצויים כלי הבתים בחצר, ולא שייכת אז הגזירה אטו הוצאת כלי הבתים] —

הבית, ולא מצויים כלים של הבתים בחצירות.

הא עירבו, ומצויים אז כלים של בתים בחצירות – לא שרי רבי שמעון לטלטל בין החצירות ושאר הרשויות, אף שרשות אחת הן.

ולהכי אמר רבי שמעון דבעינן "כל זמן שהן של רבים, ושכחו ולא עירבו".

והיינו כרב!

ודחינן: **מאי "לא עירבו"** – לא עירבו חצירות בהדי הדדי, כמה חצירות ביחד. אבל הא חצר ובתים עירבו. שכל חצר בפני עצמה עירבה, ומצויים אז כלי הבית בחצר.

והא דאמר רבי שמעון: גג וחצר אכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי כולן רשות אחת הן. לא התנה רבי שמעון שלא יערכו. אלא אפילו עירבו בינם לבין עצמם מותר לטלטל מזה לזה, ולא גזר רבי שמעון, וכדעת שמואל ורבי יוחנן.

והא דהקדים רבי שמעון "כל זמן שהן של רבים ושכחו ולא עירבו", אינו תנאי בהיתר הטלטול בין הרשויות הנזכרות. אלא משמעות "כל זמן" היא כמו "אף כל זמן", ולהוסיף היתר בא.

והכי קאמר: אף כל זמן שהן [כל אחת מהחצרות] של רבים [שהרבה דיוויין בכל

א. אסור להכניס ולהוציא מחצר את הכלים ששבתו בו למבוי.

וכן אסור להכניס ולהוציא מן המבוי את הכלים ששבתו בו לחצר.

לפי שלדעת חכמים המבוי והחצר אינן רשות אחת, ולכן אסור לטלטל מזו לזו.

ב. כלים ששבתו בחצר – מותר לטלטלן בחצר עצמה. והוא הדין לשאר חצירות.⁽²⁷⁾

והטעם: מפני שהחצרות רשות אחת הן לכולי עלמא.

ג. וכלים ששבתו במבוי אסור לטלטלם אפילו במבוי עצמו, כדמפרש לה לקמן.

ד. ורבי שמעון מתיר.

שהיה רבי שמעון אומר: כל זמן שהן החצרות [וכן כל הנזכרים לקמן] של רבים, שהם שייכים להרבה בתים נפרדים ושכחו ולא עירבו, ומתוך כך אי אפשר שיימצאו שם כלי הבית – גג וחצר אכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי, כולן רשות אחת הן! ומותרין זה עם זה.⁽²⁸⁾

והשתא מסייעינן לרב:

טעמא דשרי רבי שמעון להוציא כלים מחצר לחצר וליתר הרשויות, שהן רשות אחת, היות **לא עירבו**, ואסור אז להוציא כלים מן

28. הכי קא סלקא דעתין השתא לפרושי. אבל חכמים סוברים, כשם שהקרפף רשות אחרת מן החצר היא, כן גם המבוי. ואמנם, אין דין המבוי כקרפף לגמרי, שהקרפף רשות אחרת היא מן החצר אפילו בחד גברא, כדלעיל. אבל

27. על פי רש"י לעיל בעמוד א ד"ה מותר לטלטלן. ובתוספות כתבו שבאותה חצר מותר אפילו כלים ששבתו בבית, ומיירי הכא רק אשאר חצירות.

חצר שעירבו בינם לבין עצמם], ושכחו ולא עירבו החצירות ביניהם, מותר לטלטל מחצר לחצר כלים ששבתו בו. ואף דשכיחי כלים של בתים בחצרות, שהרי עירבו בינם לבין עצמן.

ואין חוששין שמא מתוך ריבוי הדירון שבכל חצר אין נזהרין היטב ויבואו לטלטל לחצר אחרת אף כלים ששבתו בבית, אלא אפילו בכי האי גוונא לא גזרינן.

ותמהינן עלה: היכי מפרשת ד"ולא עירבו" דוקא על עירוב שבין חצר לחצר קאי, אבל בני כל חצר בינם לבין עצמם — עירבו.

והא "לא עירבו" קתני, דמשמע שלא עירבו כלל, ואף לא בינם לבין עצמם!?

ומכח הך קושיא, מפרשינן — אליבא דשמואל ורבי יוחנן — לברייתא באופן אחר.

והכי קאמר: רבי שמעון מתיר לטלטל מחצר למבוי, אף כל זמן שהן המבואות של רבים [כלומר: של הרבה חצרות, וצריכים שיתוף], ולא עירבו.

ומאי "לא עירבו" — לא נשתתפו במבוי. ונמצא מוציא מחצר שלו למבוי של רבים, אפילו הכי מותר לטלטל מחצר למבוי, כיון שהיה רבי שמעון אומר דחצר ומבוי החלוקים בשינוי בעלים רשות אחת הן!

והשתא, לא מדבר כלל רבי שמעון בעירוב החצר אם עירבה בינה לבין עצמה או לא, ושפיר איכא למימר כשמואל ורבי יוחנן, שאפילו עירבה נמי שרי.

ואיבעית אימא לשינויי ברייתא אליבא דשמואל ורבי יוחנן:

לעולם ברייתא כפשטה, ו"לא עירבו" — על עירוב שבחצירות עצמן קאי. ואפילו הכי לא תידוק, שאם עירבו אסור לטלטל.

כי רבי שמעון — לדבריהם דרבנן, שגזרו שלא להוציא אף ברשויות שהן רשות אחת, שמא יוציא אף כלי הבית, כשם שגזרו בשלש חצירות, **קאמר להו:**

והכי קאמר: **לדידי,** מותר לטלטל מחצר למבוי, **לא שנא עירבו ולא שנא לא עירבו.** כיון דסבירא לי שאף בשלש חצירות דלא גזרינן.

אלא לדידכו, דגזריתו, **אודו לי מיהת, דהיכא דלא עירבו** וליכא למיגזר — שחצר ומבוי **רשות אחת היא!**

ואמרו ליה רבנן: לא כדקאמרת דחצר ומבוי רשות אחת היא. אלא **שתי רשויות הן!**

אמר מר, שנינו בסיפא של דברי תנא קמא: וכלים ששבתו בחצר מותר לטלטלן בחצר, **ובמבוי אסור.**

ומניחה עתה הגמרא, שבמבוי שלא נשתתפו בו אסור לטלטל כלל, אפילו את הכלים ששבתו בו, לפי שדינו של המבוי הוא ככרמלית, שאין מטלטלין בה יותר מארבע אמות.

ולפיכך הוינן בה: **לימא,** האם **מסייע ליה לרבי זירא אמר רב.**

דאמר רבי זירא אמר רב: מבוי שלא נשתתפו בו – אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות.

ודחינן: אל תשנה בדברי התנא קמא "ובמבוי אסור", אלא אימא הכי: כלים ששבתו בחצר מותר לטלטלן בחצר. אבל ולמבוי אסור לטלטל את הכלים ששבתו בחצר.

אבל כלים ששבתו במבוי מותר לטלטלם בו. ותמהינן עלה: אם כן, היינו רישא של דברי תנא קמא, דקאמר "אסור להכניס ולהוציא מן החצר למבוי", ולמה לו לחזור ולכפול דבריו?!

ומשינינן: משנה יתירה – ולמבוי אסור – איצטריכא ליה לשנות.

כי מהו דתימא – אי קתני רק רישא – כי פליגי רבנן עליה דרבי שמעון ואסרי להוציא מחצר למבוי, הני מילי היכא דעירבו בני החצר בינן לבין עצמן, דשכיחי כלי הבתים בחצר. ולא אסרי רבנן לטלטולי כלים ששבתו בחצר למבוי, אלא משום גזירה שמא יוציא אף כלים ששבתו בבית למבוי.

אבל היכא דלא עירבו, דלא שייך לגזור, מודו ליה חכמים לרבי שמעון, דחצר ומבוי

רשות אחת הן – קא משמע לן משנה יתירה, דחצר ומבוי – לרבנן – שתי רשויות הן! (29)

אמר תמה ליה רבינא לרב אשי:

מי אמר רבי יוחנן הכי, שחצירות רשות צב-א אחת היא, ואפילו עירבו [כדלעיל דף צא א]?

והא אמר רבי יוחנן כללא: הלכה כסתם משנה.

והא אנן תנן: כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה טפחים ורוחב ארבעה טפחים – מערבין החצירות שנים, ואין מטלטלין מזו לזו. ואין מערבין עירוב אחד, להתיר טלטול אף מזו לזו. (30)

ואם היו בראשו – של כותל זה שרחב ארבעה – פירות:

אלו האנשים שבחצר האחת עולין מכאן, ואוכלין. ואלו שבחצר השניה עולין מכאן, ואוכלין.

ובלבד שלא יורידו את הפירות למטה, מפני שהכותל משותף לשתי החצירות, ואילו החצירות, כל אחת רשות אחרת היא.

29. וביאר רש"י: הא דהוה סלקא דעתין למימר דחכמים מיירי דוקא בדעירבו, אף כי בהדיא קתני ברישא דמילתיהו "ושכחו ולא עירבו", היינו, דהוה מפרשינן "ולא עירבו ולא נשתתפו" במבוי, לומר שהטלטול מחצר למבוי – טלטול ברשויות החלוקות בשינוי בעלים, הוא.

ועל עיקר תירוץ הגמרא ביאר הריטב"א דהך שינויא כשמואל ורבי יוחנן היא, דסברי דלא

גזרינן, ולא לרב דגזר אף אליבא דרבי שמעון. אלא, דלרב גופיה דסבירא ליה דמבוי שלא נשתתפו בו כרמלית הוא, קושיא מעיקרא ליתא, דמפרשינן "ובמבוי אסור" כפשוטו, ולא קשיא "היינו רישא".

30. והך רישא, אפילו ברחב הכותל כל שהוא, ומשום סיפא נקט "רוחב ארבעה" – רש"י לעיל דף עו ב.